

EL TEMPS QUE CORRE per JOAN F. MIRA

Visigots, sí. Federals, no

“Pobres nacionetes de la nació gran, que ni tan sols poden pensar sense gravíssim risc en la modèstia federal. ‘A Madrid’, deia Fuster, ‘tot és visigòtic’. Tenia més raó que no es pensava: els visigots, diuen els acadèmics, són la base de la història nacional, i allunyar-se’n és gravíssim risc i perill de decadència. Per tota l’eternitat.”

Tinc la sensació d’haver escrit ja aquest article tres vegades o quatre, però segurament és una sensació falsa. El tema, ja ho poden comprendre, serà el tema d’Espanya, i el motiu el diari *Abc*, que m’ofereix la Renfe cada vegada que faig un viatge en Talgo (la Renfe d’abans, durant i després del regnat de Mercè Sala). En el qual diari, en el número que em van regalar fa pocs dies, hi havia un article, en primera pàgina, del molt important historiador Carlos Seco Serrano. L’article, vostès ja ho han endevinat, es titulava “nación de naciones”, i ara els explicaré què explicava.

Escriu: “*Al plantearse de nuevo la cuestión de los límites, o del posible desarrollo, de las autonomías españolas –cual algunos, por fortuna escasos, quisieran llevar hasta el arriesgadísimo horizonte del federalismo– ha resurgido, irreludible, un tema capital: el del ser de España, el de la realidad histórica de España*”. I a la vista de tan greus qüestions, horitzons i ressorgiments, la Real Academia de la Historia, ens informa Carlos Seco, ha dedicat quatre mesos de conferències “*a cargo de eminentes numerarios de la ilustre Corporación, que pusieron luz sobre el tema desde todos los ángulos de visión posibles*”. Després diran, dic jo, que som els altres, els que ells en diuen “perifèrics” (no cal dir qui és el centre), els qui patim obsessions pel “ser” o per la “realitat històrica”. Explica Carlos Seco que ell, i supose que la resta d’eminentes numeraris sempre s’ha esforçat a rebatre l’expressió “estat plurinacional” aplicada a Espanya. Això d’“estat plurinacional” només va per casos com l’Imperi Austro-hongarès, la Unió Soviètica o Iugoslàvia, i ja s’ha vist com acaben aquests invents. El cas d’Espanya és diferent, afirma, “*porque parte de una realidad unitaria prenatal, cuajada en la Monarquía visigoda*”. No és broma: Espanya és Espanya, una, perquè ja ho era en temps dels reis gots, Atailf, Wamba i companyia, i després tot han estat aspiracions i sospirs per la unitat perduda, per “*la recuperación de una plenitud perdida*” (la plenitud visigòtica?), i la reintegració feliçment i exemplarment aconseguida amb els Reis Catòlics. Tesis perfectament empíriques i modernes,

com es pot observar. En aplicació de les quals, Espanya no és ara un estat plurinacional, sinó una “*realidad plurinacional, pero una realidad que se define inequívocamente como nación*”.

No sé si s’entén el misteri: no és plurinacional com a estat, sinó que és plurinacional com a nació. I amb això arribem a la nació de nacions, a la participació de Roca Junyent i Solé Tura entre els “forjadors” de la Constitució del 78, i a l’autoritat d’un discurs de Cambó –a Terrassa, el 10 de febrer de 1935– que no es pot definir sinó com a catalanisme espanyolista o espanyolisme catalanista. Cambó ataca el govern de Madrid i diu: “Amb quin dret parlen en nom d’Espanya, si nosaltres som més Espanya que ells i representem una nació hispànica més viva que totes les altres nacions hispàniques?” Cambó ja gastava l’expressió *nació de nacions* com a ideal, en referència directa a Ortega y Gasset, o com a fórmula amb la qual Espanya deixaria de ser “el gran país invertebrat”. Molt bé, el text de Cambó, si don Carlos Seco el que volia era agranar cap a casa. Perfecte. Però hi ha dos petits problemes, un de conceptual i un altre de coherència.

El primer: vejam si ens entenem i, en dir “nació de nacions” o “nació plurinacional”, deixem ben clar que es tracta d’un sol terme i dos conceptes. Ací *nació* vol dir nació de veritat, com les “normals”, amb tots els requisits, i *nacions* vol dir nacions de mentida, nacionetes, subnacions, nacionalitats, regions amb un nom més prestigiós, entitats menors i substancialment subordinades. Potser és aquesta la pura i dura realitat, però haurien de dir-ho amb totes les paraules, no fer-se, i fer-nos, la il·lusió que amb una prestidigitació terminològica el tema ja està resolt per sempre. Tan poc resolt està (ni a l’*Abc* ni a la Real Academia de la Historia), que consideren bojos radicals, “per fortuna escassos”, els qui volen portar aquesta plurinació-nació “*hasta el arriesgadísimo horizonte del federalismo*”. Pobres nacionetes de la nació gran, que ni tan sols poden pensar sense gravíssim risc en la modèstia federal. “A Madrid”, deia Fuster, “tot és visigòtic”. Tenia més raó que no es pensava: els visigots, diuen els acadèmics, són la base de la història nacional, i allunyar-se’n és gravíssim risc i perill de decadència. Per tota l’eternitat.